

HỌC VIỆN CÔNG NGHỆ BƯU CHÍNH VIỄN THÔNG

NGUYỄN VĂN TÙNG

**NGHIÊN CỨU RỦI RO TRONG HOẠT
ĐỘNG CỦA NGÂN HÀNG TMCP CÔNG
THƯƠNG VIỆT NAM**

Chuyên ngành: Quản trị kinh doanh

Mã số: 8.34.01.01

TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ

HÀ NỘI – 2019

Luận văn được hoàn thành tại:

HỌC VIỆN CÔNG NGHỆ BƯU CHÍNH VIỄN THÔNG

Người hướng dẫn khoa học: **TS. Nguyễn Thị Việt Lê**

Phản biện 1: PGS.TS Vũ Trọng Tích

Phản biện 2: TS Đặng Thị Việt Đức

Luận văn sẽ được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn
thạc sĩ tại Học viện Công nghệ Bưu chính Viễn thông

Vào lúc: 11 giờ 20' ngày 11 tháng 01 năm 2020

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

- Thư viện của Học viện Công nghệ Bưu chính Viễn thông

LỜI MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Hoạt động của các NHTM thường đối mặt với rất nhiều rủi ro. Hiện nay, cùng với quá trình đổi mới cơ chế quản lý là xu thế toàn cầu hóa, khu vực hóa đang diễn ra ngày càng mạnh mẽ và trở thành xu thế tất yếu đối với bất kỳ nền kinh tế nào, điều đó cũng hoàn toàn đúng đối với Việt Nam. Sau khi gia nhập vào tổ chức thương mại thế giới (WTO), mức độ hội nhập của Việt Nam vào nền kinh tế toàn cầu ngày càng sâu và rộng. Hội nhập có thể mang đến cho các ngân hàng Việt Nam cơ hội trong việc học hỏi, tiếp thu kinh nghiệm quản trị cũng như tận dụng công nghệ tiên tiến, đa dạng hóa sản phẩm dịch vụ từ những quốc gia có nền kinh tế phát triển. Tuy nhiên, hội nhập cũng làm nảy sinh ngày càng nhiều những khó khăn và thách thức, mà thách thức khôn lường đối với NHTM là những lực lượng rủi ro trong kinh doanh cùng với các yếu tố thị trường ngày càng phức tạp đã được giải phóng và xuất hiện ngày một nhiều hơn và có tính chất phức tạp hơn. Bởi lẽ: Sự đa dạng hóa sản phẩm tài chính ngân hàng

thì mức độ rủi ro ngày càng lớn; môi trường tài chính biến động không ngừng và khó kiểm soát, rất dễ xảy ra phản ứng dây chuyền. Trong khi đó, các NHTM Việt Nam lại thiếu kinh nghiệm thực tế, lúng túng trong cách điều hành và kiểm soát các hoạt động kinh doanh tiền tệ. Vì vậy, song song với mục tiêu phát triển toàn diện thì quản trị tốt rủi ro để tạo ra một môi trường kinh doanh ổn định đang là áp lực lớn của tất cả các NHTM Việt Nam hiện nay. Những năm qua, NHTMCP CT Việt Nam đã áp dụng một số chính sách nhằm giảm thiểu rủi ro để có thể đứng vững trong cạnh tranh và quyết tâm thực hiện chiến lược của mình là xây dựng Vietinbank thành một tập đoàn tài chính hùng mạnh của quốc gia, khu vực và toàn cầu. Tuy nhiên, trong điều kiện môi trường kinh tế bất ổn hiện nay, lãi suất, tỷ giá...biến động bất thường, liên tục xảy ra nhiều thời điểm đã mang đến tổn thất không nhỏ cho Ngân hàng. Bên cạnh đó, do vẫn còn thiếu kinh nghiệm, cái nhìn toàn diện, do điều kiện kinh tế, xã hội, việc áp dụng các chuẩn mực quản trị các loại rủi ro đúng theo tiêu chuẩn quốc tế hiện hành vào hoạt động của các ngân hàng thương mại Việt Nam nói chung và của Ngân hàng công thương Việt

Nam nói riêng là vấn đề rất khó khăn, cần được tiếp tục trao đổi, làm sáng tỏ.

Từ những vấn đề lý luận và thực tiễn trên, tôi chọn chủ đề: **“Nghiên cứu rủi ro trong hoạt động của ngân hàng TMCP công thương Việt Nam”** để nghiên cứu và bảo vệ luận án thạc sỹ của mình. Trong luận án sẽ tập trung phân tích tình hình hoạt động, thực trạng các loại rủi ro của Vietinbank, kết quả đạt được, nguyên nhân và các hạn chế còn tồn tại. Từ đó đề xuất một số giải pháp nhằm phòng ngừa và giảm thiểu các rủi ro tại NHTM Cổ Phần công thương Việt Nam.

2. Tổng quan nghiên cứu

"Luận cứ khoa học về xác định mô hình quản lý rủi ro tại hệ thống Ngân hàng thương mại Việt Nam", Luận án tiến sỹ kinh tế của tác giả Lê Thị Huyền Diệu (2010), Học viện Ngân hàng.

"Quản trị rủi ro tại Ngân hàng thương mại cổ phần Quân đội" Luận án tiến sỹ kinh tế của tác giả Nguyễn Quang Hiện (2016), Học viện Tài chính

"Quản trị rủi ro hoạt động kinh doanh của Ngân hàng thương mại Việt Nam theo Hiệp ước Basel" Luận

án tiên sĩ kinh tế của tác giả Nguyễn Anh Tuấn (2012), Trường đại học Ngoại thương, Hà nội.

3. Mục đích nghiên cứu

Đề tài nghiên cứu nhằm mục đích nghiên cứu và đề xuất các biện pháp hạn chế rủi ro trong quá trình hoạt động kinh doanh của ngân hàng TMCP Công Thương Việt Nam. Để thực hiện được mục tiêu này tác giả sẽ tiến hành ba nhiệm vụ sau:

- Nghiên cứu và làm sáng tỏ những vấn đề lý luận cơ bản về các loại rủi ro
- Nêu ra các thực trạng rủi ro và đánh giá các loại rủi ro của NHTM CP công thương Việt Nam
- Đưa ra các giải pháp nhằm hạn chế các rủi ro để ngân hàng hoạt động hiệu quả hơn.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- Đối tượng nghiên cứu: Xuất phát từ sự cần thiết của vấn đề cần nghiên cứu, trên cơ sở yêu cầu và với khả năng nghiên cứu, luận án lựa chọn đối tượng nghiên cứu chính là các loại rủi ro trong quá trình hoạt động của Ngân hàng thương mại.

- Phạm vi nghiên cứu: Các loại rủi ro tiềm ẩn tại ngân hàng TMCP công thương Việt Nam từ giai đoạn 2016 - 2019

5. Phương pháp nghiên cứu

Luận án sử dụng phương pháp luận duy vật biện chứng, duy vật lịch sử để đảm bảo việc nhận thức về rủi ro và các biện pháp ngăn ngừa rủi ro tín dụng theo chuẩn mực quốc tế tại ngân hàng thương mại nói chung và Ngân hàng thương mại cổ phần Công thương Việt nam nói riêng luôn đảm bảo tính logic giữa nhận thức trực quan đến tư duy và thực tiễn, trong mối quan hệ biện chứng giữa các bộ phận trong cùng hệ thống, giữa hệ thống với môi trường xung quanh và phù hợp với các qui luật vận động vốn có.

Trên nền tảng của phương pháp luận duy vật biện chứng và duy vật lịch sử, để có các phân tích, đánh giá, lập luận có căn cứ khoa học về đề tài nghiên cứu, các phương pháp được sử dụng:

Các phương pháp tư duy khoa học

Phương pháp thống kê

Phương pháp phỏng vấn

Phương pháp thống kê, so sánh, phân tích, tổng hợp

Phương pháp suy luận logic

6. Kết cấu luận án

Luận án gồm 3 chương:

- Chương 1: Cơ sở lý luận về rủi ro tín dụng tại Ngân hàng thương mại
- Chương 2: Thực trạng hoạt động rủi ro tại Ngân hàng thương mại cổ phần Công thương Việt nam
- Chương 3: Giải pháp phòng ngừa và hạn chế rủi ro tại Ngân hàng thương mại cổ phần Công thương Việt Nam.

CHƯƠNG 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ RỦI RO TRONG HOẠT ĐỘNG CỦA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI

1.1. Tổng quan về ngân hàng thương mại và hoạt động của ngân hàng thương mại

1.1.1. Khái niệm về ngân hàng thương mại

Ngân hàng thương mại là tổ chức kinh doanh tiền tệ mà hoạt động chủ yếu và thường xuyên là nhận tiền gửi từ khách hàng với trách nhiệm hoàn trả và sử dụng số tiền đó để cho vay, thực hiện nghiệp vụ chiết khấu và làm phương tiện thanh toán

1.1.2. Chức năng của ngân hàng thương mại

1.1.2.1: Chức năng trung gian tín dụng, tập trung vốn cho nền kinh tế

1.1.2.2.Chức năng trung gian thanh toán.

1.1.2.3.Chức năng cung cấp các dịch vụ tài chính.

1.1.3. Hoạt động kinh doanh của ngân hàng thương mại

- Dịch vụ tiền gửi và tiết kiệm
- Cho vay và đầu tư dự án

- Dịch vụ chuyển tiền và thanh toán
- Các dịch vụ tài chính và tư vấn
- Các dịch vụ ngân hàng quốc tế

1.2. Hoạt động rủi ro của ngân hàng thương mại

1.2.1. Khái niệm rủi ro

Rủi ro được định nghĩa là những sự thay đổi không lường trước được về giá trị tài sản (gồm tài sản có và tài sản nợ) và các nghĩa vụ khác.

1.2.2. Phân loại rủi ro trong ngân hàng thương mại

- ❖ Rủi ro tín dụng
- ❖ Rủi ro thị trường
- ❖ Rủi ro hoạt động

1.2.3. Các yếu tố ảnh hưởng tới rủi ro tại ngân hàng thương mại

1.2.4 : Tác động của rủi ro tới hoạt động của ngân hàng.

1.3. Đánh giá rủi ro của ngân hàng thương mại

1.4.1 Mục tiêu, ý nghĩa của việc đánh giá rủi ro

- ❖ Rủi ro tín dụng: quản trị RRTD đem lại sự an toàn, ổn định cho thị trường.
- ❖ Rủi ro thị trường: là bảo vệ vốn và thu nhập của ngân hàng và tìm kiếm lợi nhuận mà không tổn hại tới vốn và sự ổn định trong thu nhập của ngân hàng.
- ❖ Rủi ro hoạt động: Việc đánh giá các rủi ro này sẽ làm cơ sở để đưa ra các giải pháp khắc phục hiệu quả, từ đó mang lại hiệu quả hoạt động cao hơn cho ngân hàng.

1.4.2. Các chỉ tiêu phản ánh rủi ro

- ❖ *Chỉ tiêu đánh giá rủi ro tổng thể dựa trên hệ số an toàn vốn (CAR):*
- ❖ *Các chỉ tiêu đánh giá các rủi ro cụ thể*
 - ✓ Hệ số nợ quá hạn
 - ✓ Hệ số nợ xấu
 - ✓ Hệ số rủi ro lãi suất

Kết luận chương:

Chương 1 của luận văn đã hệ thống hóa một số vấn đề cơ bản về rủi ro trong hoạt động của ngân hàng thương mại, trong đó nêu ra những mục tiêu, ý nghĩa của việc đánh giá rủi ro, đồng thời đưa ra các chỉ tiêu để đánh giá rủi ro trong hoạt động của ngân hàng thương mại.

CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG RỦI RO TẠI NGÂN HÀNG TMCP CÔNG THƯƠNG VIỆT NAM

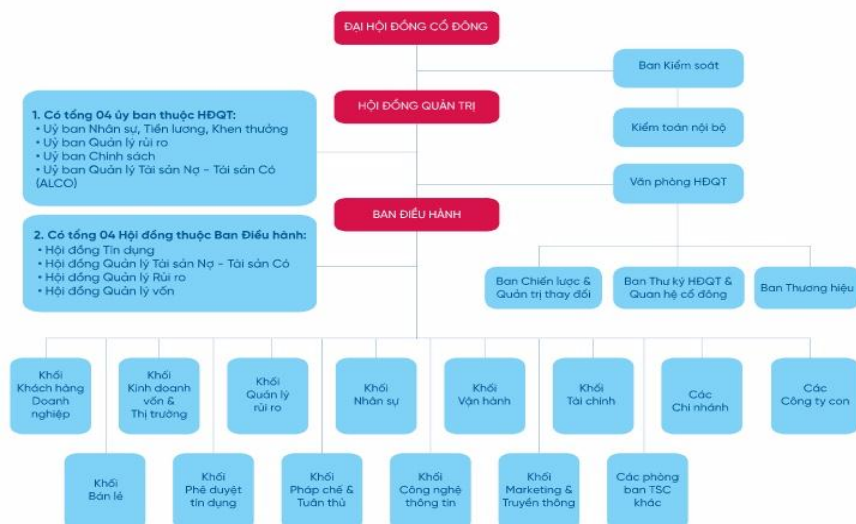
2.1 Tổng quan về Ngân hàng TMCP Công thương Việt Nam.

2.1.1 Lịch sử hình thành và phát triển.

Ngân hàng TMCP Công Thương Việt Nam được thành lập vào ngày 26/3/1988, trên cơ sở tách ra từ Ngân hàng Nhà nước Việt Nam theo Nghị định số 53/HĐBT của Hội đồng Bộ trưởng, tên giao dịch ban đầu là **IncomBank**

2.1.2. Cơ cấu tổ chức và bộ máy quản lý.

HỆ THỐNG TỔ CHỨC VIETINBANK

2.1.3. Tình hình hoạt động kinh doanh giai đoạn 2016-2018.

- ❖ Tình hình tài chính 2016-2018
- ❖ Kết quả đạt được trong giai đoạn 2016-2018.
 - ✓ Quy mô hoạt động kinh doanh tăng trưởng ấn tượng, đi đôi với kiểm soát chất lượng tăng trưởng, cơ cấu tín dụng chuyển dịch theo hướng tích cực

- ✓ *Tiếp tục duy trì tốc độ tăng trưởng nguồn vốn phù hợp với nhu cầu sử dụng vốn cơ cấu vốn được đa dạng hóa.*
- ✓ *Bên cạnh hoạt động tín dụng và nguồn vốn truyền thống, Vietinbank chú trọng phát triển đa dạng hóa sản phẩm, dịch vụ, tổng thu phí dịch vụ tăng trưởng mạnh.*
- ✓ *Hoạt động kinh doanh của các công ty con và chi nhánh nước ngoài đạt nhiều kết quả tích cực.*
- ✓ *Tiếp tục là ngân hàng có hiệu quả hoạt động cao.*

2.2. Phân tích thực trạng rủi ro tại Ngân hàng TMCP Công thương Việt Nam.

2.2.1. Thực trạng rủi ro tín dụng tại ngân hàng TMCP Công thương Việt Nam.

2.2.2. Thực trạng về rủi ro thị trường tại ngân hàng TMCP Công thương Việt Nam.

2.2.3. Thực trạng về rủi ro hoạt động của ngân hàng TMCP Công thương Việt Nam.

2.3. Đánh giá về hoạt động rủi ro tại Ngân hàng TMCP Công thương Việt Nam.

2.3.1. Những kết quả đạt được.

2.3.2. Tồn tại và nguyên nhân.

Kết luận chương:

Chương 2 đã khái quát về lịch sử hình thành cũng như tình hình hoạt động kinh doanh của Ngân hàng TMCP Công thương Việt Nam, tập trung phân tích thực trạng rủi ro trong hoạt động của ngân hàng, các nguyên nhân, thuận lợi và khó khăn trong quản lý rủi ro tại Ngân hàng TMCP Công thương Việt Nam. Những nghiên cứu ở Chương 2 là cơ sở để đưa ra các giải pháp cụ thể nhằm phòng ngừa, hạn chế rủi ro trong hoạt động của Ngân hàng tại Chương 3.

CHƯƠNG 3: GIẢI PHÁP PHÒNG NGỪA VÀ HẠN CHẾ RỦI RO TẠI NGÂN HÀNG TMCP CÔNG THƯƠNG VIỆT NAM

3.1. Phương hướng hoạt động tại Ngân hàng TMCP Công thương Việt Nam

3.1.1. Phương hướng hoạt động kinh doanh của ngân hàng trong giai đoạn 2019-2021.

Định hướng về chiến lược phát triển của Vietinbank tập trung vào mục tiêu xây dựng một ngân hàng đa năng hiện đại, với hai trụ cột chính là ngân hàng thương mại và ngân hàng đầu tư

3.1.2. Phương hướng quản lý rủi ro trong hoạt động của ngân hàng.

Trong công tác QLRR cần tăng cường giám sát từ xa, có cơ chế cảnh báo sớm, phát hiện, khống chế và xử lý dứt điểm, nghiêm khắc các sai phạm. Song song với đó là nâng cao chất lượng cán bộ cả về đạo đức cũng như năng lực chuyên môn; tổ chức giáo dục chính trị tư tưởng, đặc biệt là nhận thức rủi ro và văn hóa doanh nghiệp; hoàn thiện hơn nữa các quy định, quy chế...

3.2. Một số giải pháp nhằm phòng ngừa và giảm thiểu rủi ro tại Ngân hàng TMCP Công thương Việt Nam

3.2.1. Nhóm giải pháp về rủi ro tín dụng.

- ❖ *Tăng cường hiệu quả xử lý nợ xấu, nợ quá hạn*
- ❖ *Đa dạng hoá danh mục đầu tư tín dụng*
- ❖ *Thực hiện bảo hiểm tín dụng*
- ❖ *Xây dựng chiến lược quản trị rủi ro tín dụng toàn diện, hoàn thiện mô hình quản lý rủi ro tín dụng*
- ❖ *Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực*

3.2.3. Nhóm giải pháp ngăn ngừa và giảm thiểu về rủi ro thị trường

- ❖ *Xây dựng, hoàn thiện chính sách quản lý rủi ro thị trường*
- ❖ *Nâng cao trang thiết bị kỹ thuật hiện đại, thiết lập các phần mềm quản lý rủi ro*
- ❖ *Tăng cường khả năng dự báo biến động của thị trường*

3.2.3. Nhóm giải pháp về hạn chế và giảm thiểu rủi ro hoạt động.

- ❖ *Giải pháp về quy trình tác nghiệp*
- ❖ *Giải pháp về xây dựng chiến lược con người*
- ❖ *Giải pháp nâng cao nhận thức về rủi ro hoạt động và tính tuân thủ quy trình cho cán bộ nhân viên*

3.2.4. Một số giải pháp khác

3.3. Kiến nghị

3.3.1. Kiến nghị đối với nhà nước

- ❖ *Thứ nhất, hoàn thiện khung pháp lý và các qui định về đo lường và QTRR của các NHTMVN*
- ❖ *Thứ hai, không ngừng thực hiện các giải pháp nhằm ổn định môi trường kinh tế - chính trị - xã hội*

3.3.3. Đối với ngân hàng nhà nước.

- ✓ *Ngân hàng cần xây dựng chính sách về quản lý nhà nước đối với hệ thống ngân hàng nhà nước trong đó có Vietinbank để có hiệu quả hoạt động cao*
- ✓ *Ngân hàng Nhà nước cũng không ngừng nâng cao chất lượng công tác dự báo, công tác hoạch định chiến lược, cung cấp cho các TCTD*

- ✓ *Không ngừng củng cố, hoàn thiện và phát triển Trung tâm thông tin tín dụng (CIC)*

Kết luận chương:

Dựa trên cơ sở lý thuyết tại Chương 1 và phân tích, đánh giá thực trạng cụ thể tại chương 2, chương 3 đã đưa ra định hướng và các giải pháp nhằm phòng ngừa và hạn chế rủi ro trong hoạt động của Ngân hàng TMCP Công thương Việt Nam, đồng thời có một số kiến nghị với Ngân hàng Nhà nước Việt Nam.

KẾT LUẬN

Thị trường càng phát triển thì càng xuất hiện nhiều rủi ro và điều đáng lo ngại nữa là các loại rủi ro trong Ngân hàng thương mại lại có mối quan hệ nguyên nhân - kết quả. Các nghiên cứu về rủi ro ngân hàng như: thanh khoản, lãi suất, tín dụng, tác nghiệp rất thời sự và chất lượng cao. Vì vậy nghiên cứu phân tích rủi ro trong hoạt động ngân hàng nhằm tìm biện pháp nâng cao sức khỏe cho ngân hàng rất cần thiết. Thông qua các nội dung đã trình bày, đề tài luận văn mong muốn làm rõ các vấn đề sau:

Một là, Cơ sở lý luận về rủi ro của ngân hàng thương mại, tác động của rủi ro và ý nghĩa của việc phân loại,

đánh giá rủi ro trong hoạt động của ngân hàng thương mại.

Hai là, luận văn đã đi sâu phân tích và đánh giá thực trạng hoạt động rủi ro tại Ngân hàng TMCP Công thương Việt Nam, đánh giá các nguyên nhân gây ra rủi ro và những thuận lợi, khó khăn trong quản lý rủi ro tại Ngân hàng TMCP Công thương Việt Nam.

Ba là, trên cơ sở phân tích, đánh giá thực trạng rủi ro, luận văn đã đề xuất các giải pháp phòng ngừa và giảm thiểu rủi ro trong hoạt động của Ngân hàng TMCP Công thương Việt Nam. Để tăng thêm tính khả thi của các giải pháp này, luận văn đề xuất một số kiến nghị với cơ quan có thẩm quyền là Ngân hàng Nhà nước Việt Nam.